پەرچەمەکەی رۆژدا فیلات: کولتوورێک لە شەڕگێڕیی ژنایەتی

هەندرێن

ساڵگەلێکە رۆژهەڵاتی ناوەڕاست، بە کوردستانیشەوە، بۆتە شەڕگەیەکی ئاڵۆزکاوی نێوان ململانێیە سیاسیی و کولتوورییە جیاوازەکان، ئەستەمیشە بزانرێ کە ئەو مێژووە لە ململانێیە سیاسیی و کولتوورییە ، ئاکامێکی نەرێنی دەبێت یان ئەرێنی.
لە لێرەدا ئەرکی ئەو دێڕانە، نە راڤەکردنی ئەو ململانێیەیە و نە ئاییندەکێشییەتی، بەڵکە جەختکردنەوەیە لە سەرهەڵدانی کولتووری شەڕگێڕیی ژنایەتی. مەبەست لەو کولتوورە شەڕگێڕییەی ژنایەتییە کولتووری سیاسیی نییە، بەڵکە کولتووری جوانییەکی شۆڕشگێڕییە.
هەڵبەت لەگەڵ دەستپێکی سەتەی بیست و یەکەمەوە ئیسلامی سیاسیی، بە باڵی نەرمڕەو و توندڕەوییەوە، هاوتەریب لەگەڵ گوتاری لیبرالیزمی نوێ، کە بەجیهانیبوون بەشێکییەتی، دەبن بە گوتار (دیسکۆرس)ێکی سیاسیی باڵادەست. لە تێگە (کۆنسێپت)ی ئەو گوتارە سیاسییە باڵادەستەی ئیسلامی سیاسییەدا، ژن دەبێت وێنەیەک بێت لە پاکیزەیی، واتە لە مۆدێلی حیجاب و نیقابی خەلیجیی و تورکیی، هەروەک لە گوتاری بازاڕ و کاڵاسالاری لیبرالیزمی نوێشدا ژن دەبێت وێنەیەک بێت لە جوانی مادەنایی، کە ئەو وێنەیە، بە واتای کۆمەڵناسیی ئەڵمانیی، ئەدۆرنۆ هی جوانی پیشەسازییە، واتە سێکسیی و بووکەشووشەییەکی سازکراوە.

لە لە هیکڵا لەنێو ئەو گوتارە زاڵەی ئیسلامیی سیاسیی و گوتارە بازاڕیی و جوانییە پیشەسازییەی ئەوروپییدا لە رۆژئاڤا و باکووردا ، وەک تۆڵەکردنەوەیەک لە دۆخی کۆیلەیی، بندەستی، کولتوورێکی جیاواز سەرهەڵدەدا ئەویش: کولتووری شۆڕشگێڕی ژنایەتییە.
بخوێن (خوێنەر)ی کەمێک بە ئاگای کورد دەزانێت، کە دەبێ بیزانێت، لەگەڵ دەستپێکی سەتەی بیست و یەکەمدا، دوای کوشتنی چەند کیژێکی کورد لە ئەوروپا بە گشتیی و بە تایبەتیش لە وڵاتی سوێد، بە نموونە فەتیما شەهیندال و پێلا، بەناوی “شەرەف”ەوە لە لایەن باوک و برایەکانیانەوە، لە مێدیا و مەیدانە سیاسیی و کۆمەڵایەتییەکانی کۆمەڵگەی ئەوروپیی و بگرە کۆمەڵگەکانی جیهانیشدا، “کولتووری شەرەف” بوو بە هاومانا بە کورد. لەوەدا بابەتی “ژنکوشتن” و “کولتووری شەرەف” نەک هەر بوو بە بازاڕ، بەڵکە بوو بە بابەتی

بەراودکاریی لە نێوان "کولتووری دواکەوتوو"، "کولتووری خێڵەکیی"، گوتاری "منی ژنی ئازاد" بەرانبەر "ئەودیکەی ژنی کۆیلە" بە رۆژنامەنووس، سیاسیی، نووسەر، ئەکادیمیی، فێمێنیست و ... تاد.
هەروەک بە بەشێکی زۆر لەو ژنە کورد و رۆژهەڵاتییانەی، کە حەزیان دەکرد خێڵێک و دەستەڵاتی ئەو وڵاتە رۆژئاواییانەی کە تێیدا دەژیان، وەک "فێمێنست"، ژنی ئازاد" و "چاڵاکی ژنان"، بناسرێن، کەچی بە دەم بێکاریی، تەنگژەی ناسنامە و ئەو حەزەوە، خەوی پەراوێزکراوی دەیبردنەوە، بوو بە بوارێک بۆ کاسبیی، بۆ رێکخراو دروستکردن بەناوی رووبەڕووبوونەوەی "کولتووری شەرەف" و ... تاد.
بەمجۆرە قوربانی ئەو کیژە کوردانەی کە بە ناوی "شەرەف" کوژران بوو بە بازاڕ ئەو ژنە بەناو داکۆکیکارانەی ژنی کورد. ئەوها کاری ئەو ژنە خاوەن رێکخراوانە ئەوەبوو کە لە تیڤییەکانی سوێد و وڵاتانی تری ئەوروپییدا، گەڕانەوەی حیکایەتی قوربانی خۆیان بوو کە چۆن لە وڵاتی خۆیاندا بوونەتە قوربانی "کولتووری شەرەف" لە لایەن باوک و برایەکانیانەوە، ئەمەش بوو بە شەرعییەتدان بەو گوتارە بالادەست و گشتگیرییەی مێدیا و ناوەندە سیاسیی و فێمێنیستییەکانی سوێد و ئەوروپا، کە لەو گوتارەدا ژن لە کۆمەڵگەی کوردیدا وەک کۆیلە دەژیت.
لەگەڵ هەڵتەقینی داعشدا، کە بە رووڵەت گوایە هێشتا کەس نازانێ چۆن و کێ هەڵێی تەقاندووە، دوور لە جوانی پیشەسازیی سەرمایەدارییەوە، وێنە و ناوبانگی کیژە ژیکەڵە، ژیر، ژیاندار و تژی لە ژنەتییەکانی رۆژئاڤا و باکوور، مێدیا و مەیدانی کۆمەڵگەکانی نەک هەر ئەوروپیی و ئەمەریکیی دەتەنینەوە، بەڵکە بواری مێدیا و زاری کۆمەڵگەی رۆژهەڵاتییەکانیش داگیر دەکەن.
ئەوها کتوپڕ لە مێدیا و دامەزڕاوە ئەکادیمیی و بزاڤە فێمێنیستەکاندا وێنەی ژنی کورد لە کۆیلەی "کولتووری شەرەف"ەوە، دەبێت بە وێنەی ژنی ئازاد، ئازا؛ کولتووری فێمێنستی شۆڕشگێڕانە. ئەڵبەت سازکردنی هەردوو وێنە لە ژنی کورد لە لایەن مێدیای رۆژئاواییەوە، بەرهەمی گوتاری کولتووری "رۆژهەڵاتناسیی"، "ئەوروپاسالاریی" و ... تاد.
بەهەمە حاڵ، بە دەم ئەو پەلەپروزەی کاتەوە، ئەو ئاماژەگەلەی گوتران، ئاماژەگەلێکی خێران بۆ ئەو دۆخە سەرنجڕاکێشەی کولتووری شۆڕشگێڕی ژنایەتی، کە دەزانم وەک چۆن ئەردۆگانی عولیی و گەلحە و عەرەب و فارس و ... شۆڤینییەکان لە داخی کولتووری شۆڕشگێڕی ژنایەتی لە باکوور و رۆژئاڤا دەعەجان بوونە، بە هەمان شێوەش بەشێکی زۆریش لە کوردی سەرگەمبوو بە حیزبازیی، لە بەرانبەر ئەو بایەخدانەی مێدیا و ناوەندە سیاسییەکانی جیهان بە ژنی رۆژئاڤا،

بە تاوی بوغز داغبوونە.

لە کۆتادا، کە کۆتاش نییە، راستت دەوێ دەمەوێ بڵێم، لەوە بگەڕێ کە بەشداریکردنی کورد لە گرتنەوەی رەققەی پایتەختی داعش راستە یان نا، لە گرینگ ئەوەیە ئاکامی ئەو یارمەتیدانەی ئەمەریکا و رووسیە بە کوردی رۆژئاڤا و ئەو هەموو قوربانیی و جەربەزەییەی کە کیژ و کوڕانی رۆژئاڤا دەینوێنن، دووبارە بوونەوەی هەمان مێژووی سیاسی شکستخواردووی کورد نەبێت، کە ئەمەش بە خۆی بابەتێکی تایبەتە، کە لێرەدا لەناو ئەو داڵمان و تەدامانە گشتگرییەی کورد و جیهان بەدەست فێتیشیزم، کەیلەبوونی کولتووری بەرخۆریی کاڵادا، لەناو ئەو کولتوورە جوانییە باڵادەستە پیشەسازییەی سەرمایەداریی و لەناو ئەو گوتاری ئیسلامیی سیاسییە ئایینکوژەدا، دوور لە مەیلی گوتارێکی سیاسیی، لەمدیوی لایەنگری نەتەوایەتییەکی توندڕەدا، بە خولیایەک لە کولتووریی جوانناسیی شۆڕشگێڕییەوە دەمەوێ بڵێم، لە ئێستادا، وەک چۆن رۆژدا فیلات بە رۆژنامەی "تایمز" دەڵێ، "من نە بسمارک و نە بە سەلاحەدینیش ئەیبووی سەرسامم، بەڵکە بە ئیرادەی کیژە هاوخەباتەکەی خۆم، ئارین میرکانەوە سەرسامم، کە بە ئەوەی نەکەوەتە دەست داعش، خۆی تەقاندنەوە"، منیش ئەوها لە مێژووی رابردوو و ئێستای کورددا ئەوەی بەخێیەوە سەرسامم دەکا، بەدەر لە "مەم و زین"ی خانی، گوتاری بەڵندی رۆشنگەریی شیعرییەکانی حاجی قادری کۆیی، بەرهەمە ماریفیی و زمانییەکانی مەسعود محەمەد، بوێری لەیللا قاسم و هەڵوێستگەلی حەقیقی هەندێک نووسەر و سیاسیی نموونەیی، نە هات و هووتی بانگەشەی لە گەتترە و هەرزەگەیی حەشاماتە بە بەناوبوونەوەی رۆمان، کتێب، توێژینەوەی ئەکادیمیی و … تاد نووسەرانی هاوچەرخییان، نە سەرردان و سەیرانی دیپلۆماسی سیاسییەکانە، بەڵکە تەنە ئەوەی دەشداماوم دەکا و دەبێت بە دەدانەوەیەک لە بەرانبەر ئەم رۆژگارە بەرەڵڵا و بەربادەدا، ئیرادەی رۆژدا فولاتە.

چونکە من دەزانم ئەوەی لە رابردوو و ئێستاشدا لە دونیای سیاسەتدا حکوم دەکا، بوونی ئیرادەی دەستەڵاتە. ئەوەی کە وادەکا "ئەویتر" قەبووڵت بکا، سیاسەتی پاڵانەوە، ئاشتیخوازیی بەرانبەر ئەوانیتر نییە، بەڵکە بوونی هێز و خۆسەپاندنە.

هەموو دەزانین، ئەمڕۆ لە دەخی بازاڕەی نیولیبرالیزمدا، تۆ دەتوانی بە پارە لایەنگر بکڕیت، کتێب بنووسیتب، کتێب بە زمانی جیهانی وەربگێڕیت، رۆژنامەنووس بکڕیت لەسەرت بنووسی و وەک پاڵەوان نیشانت بدات، دکتۆرا بکڕیت، لەبی سیاسیی بکڕیت و و… تاد، بەڵام ئەوانە هەموویان ناوەڕۆکێکیان نییە، ئەوەی سەختە ئەوەیە کە لە نەبوونەوە، ببیت بە بوون؛ لە پەراوێزخستنەوە، ببیت بە ناوەند؛ لە

بێدەنگکراوییەوە، ببیت بە دەنگدانەوە، کە ئەمەش لەم رۆژگارە کڵۆڵ و کاڵبووەوەی ئەفراندندا کە کۆمەڵگەی کوردستان تێیدا بۆتە لاساییکار و بەرخۆری کاڵایە ماددیی و نامادییەکانی بازاڕی سەرمایەداریی و بازاڕی مۆدە و مۆدێلە سیاسیی، کولتوورییەکانی سعودیی، وڵاتانی کەنداوی عەرەبی و تورکیا، بۆیە ئەوەی لە رۆژئاڤادا روودەدا، جۆرێکە لە داهێنانی خۆیەکیی؛ تەرزێکە لە ئامادەبوونێکی شکۆداری خۆیەکیی لە جیهاندا.

بەمجۆرە رۆژدا فیلات لە پڕ لە نەناسراییەوە بە سەرمایەک لە ئاکاری شۆڕگێڕیی نەک هەر خۆی بە جوانی پەرچەمە شۆڕشگێرییەکەیەوە بە دیار دەکەوێت، بەڵکە گەلەکەشی بەدیار دەخات. ئاخر بەدیارکەوتن، بوون بە خۆت، قەدەری مر□ق و نەتەوەیە، بۆیە وزە و ویستێکی کولتووری گەرەکە.

لەوەش بترازێ، ئاخر ئەوەی شەڕی نەدیبێت، نازانێت شەڕکردن لەگەڵ هێزێکی دڕندەی وەک داعش ئاسان نییە، لەوەش گەڕێ، لە کۆمەڵگەیەکی نێرسالاردا کیژێکی پەرچەمداری هێوری رووحی چیایی وەک رۆژدا فیلات، رابەرایەتی هەزاران پیاو لە نەتەوە و ئایینە جیاوازەکان بکات.

ئەوها، رۆژدا بە جوانی پەرچەمە شۆڕگێڕییە ژنایەتییەکەیەوە، بە ئامادەبوونێک لە سەرکێشی ژنانە، رۆژگار دەهەژێنێ.

٢٠١٦.٥٢٨